

ORIËNTATIE-CURUS NEDERLANDS HUISARTSEN INSTITUUT
26-27 oktober 1978

Gegevens uit de huisartsenregistratie van het
N.H.I. ten behoeve van een vestigingsbeleid

J. Van der Zee
Utrecht, oktober 1978.

VESTIGINGSPERIKELEN

I. Aantallen vestigingen 1974 - 1977

Uit de N.H.I.-huisartsenregistratie is, zij met wat enige aan een administratiesysteem inherente vertraging, een tamelijk volledig beeld te konstrueren over aantallen huisartsen, aantallen nieuwe vestigingen en vertrokken artsen.

We zullen beginnen met beschrijven van de nieuwe vestigingen over deze periode: vervolgens enkele gegevens over artsen die uit de praktijk vertrokken zijn en ten slotte moet men deze aantallen uiteraard in relatie zien met de aantallen huisartsen ter plaatse.

Nieuwe vestigingen

We zullen hier niet uitweiden over het begrip vestiging; globaal gesproken tellen we niet alleen huisartsen die een overeenkomst met de ziekenfondsen hebben gesloten, maar ook hen die in een langer dan 6 maanden durende loondienst-relatie als assistent werkzaam zijn, in onze statistieken mee.

We zullen eerst de totale aantallen nader bekijken en wel in de verhouding verdunning / vervanging / verdikking.

Deze termen verdienen enige uitleg: verdunning betekent - de vestiging betekent een ekstra huisartsenplaats; bij vervanging gaat er een huisarts weg terwijl iemand zijn plaats inneemt en bij verdikking neemt iemand de praktijk van meerdere artsen over.

Soms is 'verdunning' een voorsituatie van vervanging, bijvoorbeeld in het geval dat een overgangsassociatie wordt aangegaan. De totale groei van het aantal huisartsen is dus iets kleiner dan het saldo van verdunning, vervanging en verdikking.

Tabel 1.: Aantallen nieuwe vestigingen 1974 - 1977 in de verhouding verdikking/vervanging/verdunning

	vervanging	verdikking	verdunning	% verdunning	totaal
1974	149	6	163	51.3	318
1975	196	4	198	49.7	398
1976	151	4	169	52.2	324
1977	178	2	214	54.3	394
totaal	674	16	744	51.9	1434

Gemiddeld zo'n 350 vestigingen per jaar, met wat schommelingen (men zou het aan deze 4 waarnemingen niet direkt zien, maar het begint erop te lijken dat vestigingen en vertrek een zekere periodiciteit vertonen het ene jaar veel, het andere jaar weinig).

Het percentage 'verdunding' varieert niet sterk; er is in ieder geval geen sprake van een sterke toename.

Vestigingsvorm

Naast de verhouding vervanging/verdunding is de manier waarop men zich vestigt van belang. Er is natuurlijk een zekere overloop tussen beide benaderingen. Een overname van een praktijk is altijd een vervanging, maar een vestiging in associatief verband kan zowel een nieuwe senior/junior associatie omvatten als de vervanging van een vertrekkende partner in een reeds bestaande associatie.

Tabel 2.: Vestigingsvormen 1974 - 1977 in percentages

		'74	'75	'76	'77	totaal
vrij e l i j v	vrije vestiging niet gesteund	8.5	6.8	4.6	6.6	6.6
	vrije vestiging gesteund	4.4	7.8	10.2	9.1	7.9
a s s	associatie pr. adres	30.8	30.4	30.6	35.5	31.9
	asociatie ge- scheiden pr. adressen	3.4	2.8	3.7	1.5	2.8
e n a n n e v o	overname geh. praktijk	45.2	43.7	42.6	40.1	42.8
	overname praktijkdeel	5.7	1.8	2.8	0.8	2.6
	dienstverband	0.3	0.5	1.5	0.5	0.7
	assistentschap	1.6	6.3	4.0	5.8	4.6
	totaal	n=318	n=398	n=324	n=394	n=1434

Associaties en overnamen zijn de meest gebruikelijke vestigingsvormen (samen bijna 3 kwart van de vestigingen); niet gesteunde vrije vestigingen (altijd een onderwerp dat de gemoederen beroert) vormen iets meer dan 6 % van het totaal; er is geen sprake van toename of duidelijke afname.

Wie een vestiging in dienstverband ambieert doet er verstandig aan deze tabel niet als leidraad voor zijn kansen te beschouwen; minder dan 1 op de 100 nieuwe vestigingen vindt in een dienstverband ¹⁾ situatie plaats' (het totaal aantal huisartsen in dienstverband be-

1) Dienstverband in een rechtspersoon (stichting, instelling) is hier bedoeld; niet als assistent in dienst van een andere huisarts.

droeg per september 1977 ¹⁾ 72, ongeveer 1½ % van het totaal aantal huisartsen). De enige vestigingsvorm waarin een trendmatig verloop over deze 4 jaar te bespeuren valt is de praktijkovername; het aandeel hiervan in het totaal liep terug van 45.2 % in 1974 tot 40.1 % in 1977. De overige vestigingsvormen fluktuieren wat sterker. De neiging om een deel van de praktijk aan een jonge huisarts over te doen zonder een verdere verbintenis aan te gaan is na 1974 vrijwel verdwenen.

Vestigingsvorm en geslacht

Het percentage vrouwelijke huisartsen schommelt al jaren tussen de 4 en de 5 %. (Hierbij is de vrouwelijke helft van huisartsen echtparen ook geteld). Het aantal vrouwen onder de nieuwe vestigingen is echter hoger; van de 1434 vestigingen zijn er 97 ²⁾ door vrouwen gerealiseerd (6.8 %). De verdeling over de vestigingsvorm is echter niet gelijk.

Tabel 3.: Vestingsvorm 1974 - 1977 naar geslacht

	vrouwen %	mannen %	totaal %
vrije vestiging - niet gesteund	6 (6.2)	89 (6.7)	95 (6.6)
gesteund	8 (8.2)	106 (7.9)	114 (7.9)
associatie	51 (52.3)	447 (33.4)	498 (34.7)
overname	15 (15.5)	636 (47.6)	651 (45.4)
dienstverband	1 (1.0)	9 (0.7)	10 (0.7)
assistentschap	16 (16.5)	50 (3.4)	66 (4.6)
	97	1337	1434

In de vestigingsvorm vindt men grote verschillen; meer dan de helft van de vrouwen vestigt zich in associatief verband tegenover ongeveer een derde van de mannen. Slechts 1 op de 6 vrouwen neemt een praktijk of praktijkdeel over, tegen bijna 1 op de 2 mannen. Bij vrije vestiging vinden we geen verschil; een groter aantal vrouwen is in een assistent-relatie werkzaam; het is voor een artsen-echtpaar een niet ongebruikelijke konstruktie (scheelt dubbele pensioenpremie).

Tussen afstuderen en vestiging

Over de periode tussen het beeindigen van de huisarts-opleiding en de eerste vestiging is weinig bekend.

Het N.H.I. beschikt over gegevens van gevestigde huisartsen; er zijn cijfers bekend (uit het jaarverslag van de Huisartsen Registratie

- 1) bron: registratie samenwerkingsverbanden NHI 1977;
- 2) het aantal vrouwelijke deelnemers aan de huisartsenopleiding is niet centraal geregistreerd. Een ruwe schatting is 1 per groep: ± 10 %.

Commissie) over aantallen artsen die de huisartsopleiding verlaten, maar wie van deze adspirant-huisartsen nimmer een vestiging ambiëert of wie teleurgesteld de moed opgeeft, weten we niet. Dat gaan we wel onderzoeken; plannen hiervoor zijn voor 1979 ingediend. Van de gevestigde artsen weten we in welk jaar ze de opleiding verlaten hebben; dit gegeven presenteren we in tabel 5.

Tabel 5.: Aantal jaren tussen opleiding en vestiging voor eerste vestigingen van huisartsen 1974 - 1977

	aantal	%	kumulatief %
zelfde jaar	61	4.6	4.6
1 jaar later	293	22.2	26.8
2 jaren later	479	36.3	63.1
3 jaren later	260	19.7	82.8
4 jaren later	113	8.6	91.4
5 of meer jaren	112	8.5	100
	1318	100	

We hebben in deze tabel de tweede vestigingen (52 in 4 jaar) buiten beschouwing gelaten en ook de assistentschappen niet meegeteld (64 totaal). Van de overgebleven 1382 eerste vestigingen over de jaren 1974 - 1977 heeft bijna 2/3 er niet langer dan een jaar of twee erover gedaan om zich te vestigen.

Let wel, het zijn geen gegevens over jaargroepen afgestudeerden, maar alleen gegevens over in de periode 1974 - 1977 gevestigde artsen. Wij kunnen nog even snel een blik werpen op het verloop van dit gegeven over de 4 jaar. In tabel 6 is alleen weergegeven het percentage vestigingen dat na 3 jaar of later plaatsvindt (36.8 voor het totaal).

Tabel 6.: Percentage vestigingen met 3 of meer jaren achter zich gelaten artsexamen over 1974 - 1977

	1974	1975	1976	1977	1974-1976
% artsexamen 3 of meer jaren geleden	25.6%	29.7%	37.6%	51.5%	36.6%
	n=337	n=297	n=303	n=361	n=1318

Een opmerkelijke stijging: meer dan de helft van de artsen vestigt zich in 1977 na 2 jaar of langer zoeken, tegenover een kwart in 1974. Het is niet te zwaar om dit als een teken van ernstige wrijvingswerkeloosheid te beschouwen !

Universiteit en vestigingsplaats

We hebben al eens gesteld dat een dokter niet ver van zijn stam valt. (Nieuwe vestigingen van huisarts p. 7). Dit beeld is nauwelijks gewijzigd. Van de 171 vestigingen in de 3 noordelijke provincies zijn er 120 van de R.U.Groningen afkomstig (70 %); van de 90 Utrechtse vestigingen 57 uit de Domstad (63 %); van de 265 vestigingen uit Noord Holland 165 uit Amsterdam (62 %) van de 293 Zuid Hollandse vestigingen 171 uit Leiden en Rotterdam (58 %) en het zuiden van het land (283 vestigingen) wordt voor een belangrijk deel van huisartsen voorzien door de Universiteit van Nijmegen (130 = 46 %). Overijssel, Gelderland en Zeeland zijn niet tot een domein van 1 universiteit te rekenen.

Vervanging nader bekeken; achtergronden van vertrek uit de praktijk

Slechts een beperkt deel van de vervanging (nog geen 30 %) vindt plaats doordat de voorganger van zijn rust gaat genieten. Wanneer het gebruik zou zijn dat huisartsen tot aan hun 65e levensjaar de praktijk bleven uitoefenen waren er aanmerkelijk minder vestigingsmogelijkheden. In tabel 7 zijn enkele redenen voor vertrek uit de praktijk (alleen voor artsen die de praktijk hebben overgedaan) weergegeven.

Tabel 7.: Reden vertrek voorganger over jaren in percentages

		1974	1975	1976	1977	totaal
tuur- ijk rloop	pensioen	28.6	23.2	31.2	29.9	28.0
	overlijden	8.5	6.7	3.9	10.5	7.5
ototaal	nat. verloop	37.1	29.9	35.1	40.4	35.5
c. nees- nde	verzekerings- geneesk.	11.1	15.5	12.4	12.7	13.1
	bedrijfsgeneesk.	9.8	12.4	10.4	8.3	10.3
	ov.soc.geneesk.	1.3	3.6	5.2	3.9	3.6
ototaal		22.1	31.5	28.0	24.9	26.8
	specialisatie	10.4	5.7	13.0	8.3	9.1
	alternatieve geneeskunde	0.7	0.6	0.7	3.4	1.4
	(huis)arts v. specifieke populaties	11.1	10.9	13.0	7.8	10.6
	ov.redenen	9.8	6.7	2.6	5.0	4.7
	nieuwe vestiging	9.1	4.7	2.0	4.5	5.0
aal		n=154	n=194	n=154	n=181	n=683

Er is geen sprake van een duidelijke toename, de verschillende proporties fluktuëren enigszins.

II. Aantallen huisartsen 1974 - 1977

Zijn verschuivingen in aantallen vestigingen en de wijze waarop men zich vestigt op zichzelf van belang, hun relatie ontlenen deze gegevens toch aan de totale hoeveelheid huisartsen.

Nu is dit niet de plaats om in te gaan op allerlei subtiële redeneringen over de wijze waarop men het exakte aantal huisartsen moet vaststellen (al kunnen de aantallen naar gelang van de definitie die men hanteert een procent of drie-vier variëren) maar wanneer men alle artsen met een direkt en voor ieder toegankelijke algemene praktijk in het N.H.I.-systeem telt, dan komt men per 1 januari 1977 op een aantal van 5036. Hierbij zijn ook 70 huisartsen begrepen die als assistent voor een min of meer langere periode werkzaam zijn. Van deze laatste groep is ons de precieze omvang niet bekend; vandaar dat het exakte aantal huisartsen niet vast te stellen is. Ongeveer 5050 zou men kunnen stellen.

Niet alle huisartsen hebben een volledige werkkring. In onze registratie is grofweg een maat voor de werktijd opgenomen uitgedrukt in het aantal halve dagen (maximaal 10, minimaal 1). Korrigereert men hiervoor dan bedraagt het aantal huisartsequivalent (omgerekend naar het aantal volledig praktizerende artsen) 4962. Een verschil van ongeveer 1½ %.

Verdeling van huisartsenhulp over Nederland

Het aantal inwoners in Nederland was per 1-1-1977: 13 814 495. Deelt men het aantal inwoners door het gekorrigeerd aantal huisartsen (4962) dan bedraagt het aantal inwoners per huisarts ofwel de gemiddelde praktijkgrootte in Nederland op 1-1-1977: 2784 inwoners. Dit landelijk gemiddelde (op grond waarvan men wellicht tot landelijke maatregelen ter regulering of stimulering van het aantal vestigingen zou willen komen) is echter nogal ongelijk over Nederland verdeeld. Op bijgaand kaartje waar het aantal inwoners per huisarts voor 129 economisch geografische gebieden in klassen is weergegeven, ziet men al dat er in het oosten en zuiden van het land zwarte plekken zijn (aantal inwoners per huisarts > 3140), terwijl in het noorden en in Zeeland de witte plekken overheersen (aantal inwoners per huisarts < 2520).

We zullen in de tabel op de volgende pagina de verdeling van het aantal inwoners per huisarts laten zien over de delen van het land (noord, oost-midden, west en zuid) en enkele urbanisatie klassen (platteland, onststedelijk platteland, forensen gemeenten, steden tot 50 000 inwoners, steden met meer dan 50 000 inwoners, de 3 grote steden).

Tabel 8.: Verdeling van het aantal inwoners per huisarts op
1-1-1977 naar landsdeel en urbanisatiegraad

	NOORD	OOST-MIDDEN	WEST	ZUID	TOTAAL
	GRON.; FRL.; DRENTE	OV.; ZIJP.; GELD.; UTR.;	N-HOLL. Z-H.; ZEEL.;	N-BR.; LIMBURG	
	aantal inw. per huisarts	aantal inw. per huisarts	aantal inw. per huisarts	aantal inw. per huisarts	aantal inw. per huisarts
Pl. land	2401	2838	2726	3133	2708
Verst. pl. land	2426	2916	2760	2898	2818
For. gem.	3008	2602	2872	3304	2846
Kleine steden	2771	2686	3029	2954	2861
Grote steden	2523	2794	2855	2974	2832
A'dam, R'dam Den Haag			2577		2577
Totaal	2545	2782	2760	2973	2784

De spreiding rond het gemiddelde is aanzienlijk; van 1 huisarts op 2400 inwoners op het platteland in het noorden des lands tot 3300 inwoners in de forensengemeenten in het zuiden. Over de hele linie trouwens is de huisartsendichtheid in het zuiden des lands laag. Voor een gedetailleerd beeld bestudere men echter het bijgevoegde kaartje.

Groei van het huisartsenbestand over de periode 1974 - 1977

Tot slot rest ons nog de beantwoording van één vraag. Hoe is de groei van het huisartsenbestand over de jaren 1974 - 1977 verlopen. Er is sprake van groei. Per 1 januari 1974 telde men ongeveer 2950 inwoners per huisarts (omgerekend naar volledige werktijd van de huisartsen); op 1-1-1977 ongeveer 2780 - een vermindering van 6 %. Deze vermindering van het aantal inwoners per huisarts heeft zich niet overal even snel voltrokken; in tabel 9 laten we zien hoe het aantal huisartsen in verhouding met het aantal op 1-1-1974 aanwezige artsen gegroeid is in het gebied van de 68 distrikten van de Maatschappij Geneeskunst (PHV's).

We hebben de 68 PHV's verdeeld in 4 groepen, naar het aantal inwoners per huisarts op 1-1-1974 namelijk minder dan 2700 inwoners; tussen de 2700 en 3000 inwoners; tussen de 3000 en 3200 inwoners en meer dan 3200 inwoners per huisarts.

De groei van het aantal artsen (al dan niet gekorrigeerd voor part time werkende artsen) is weer gegeven in procenten van het aantal huisartsen per 1-1-1974. Ten slotte is ook nog de bevolkingsgroei gepresenteerd over dezelfde periode.

Tabel 9.: Gemiddelde percentuele groei van het aantal huisartsen over de periode 1974 - 1977 per PHV (KNMG distrikt) naar aantal inwoners per huisarts op 1-1-1974

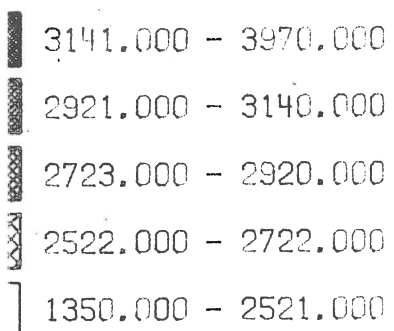
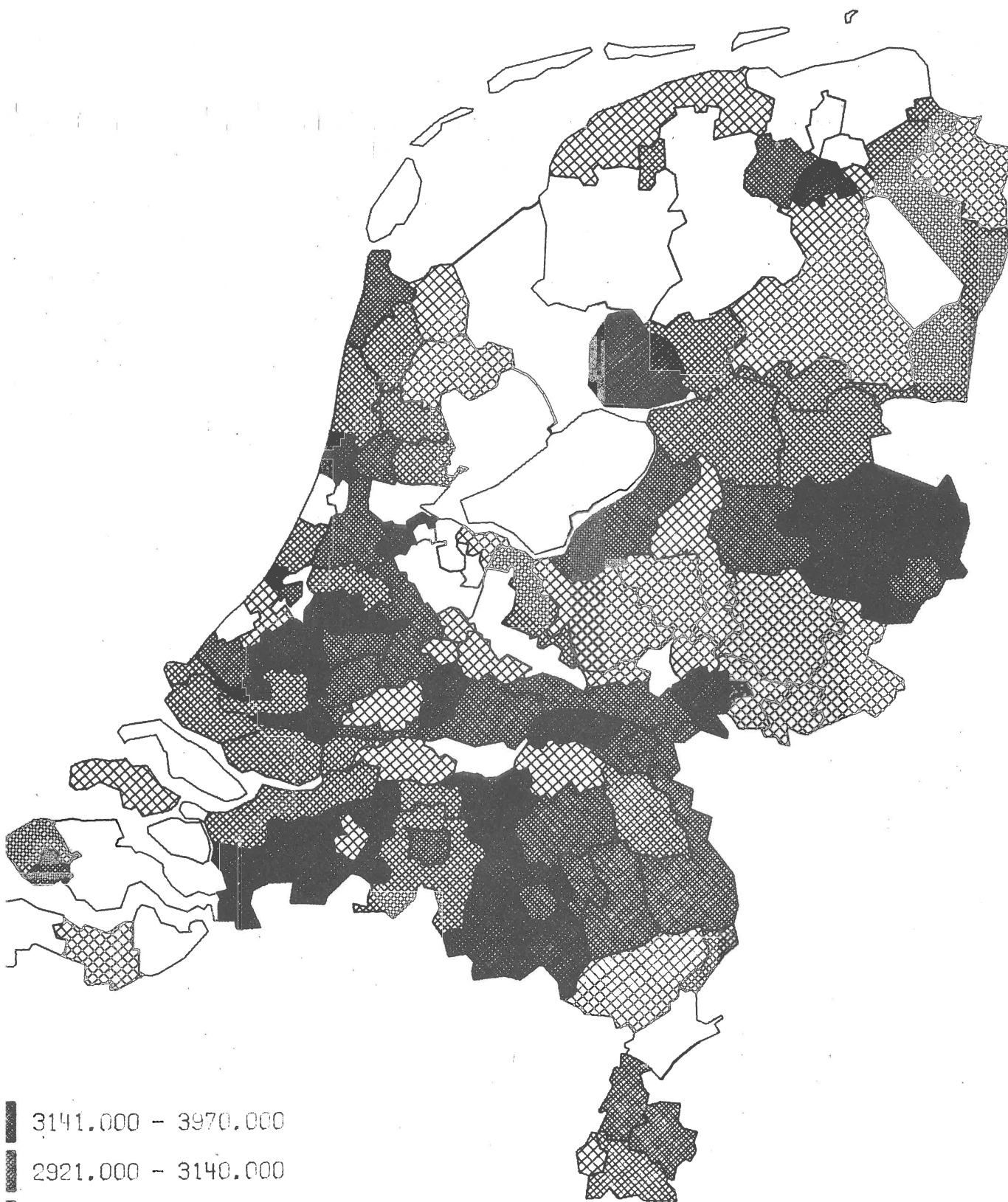
	groei huisartsen 1974-1977	gekorri- geerde groei	bevol- kings groei	aantal PHV's
per 1-1-1974				
◀ 2700 inw.p.huisarts	4.71%(s.d 9.04)	4.13%(8.46)	3.10%(2.6)	16
2701-3000 inwoners	10.41% (4.89)	9.91%(4.97)	4.45%(3.9)	21
3001-3200 inwoners	10.26% (5.23)	9.27%(4.51)	2.25%(2.4)	12
▶ 3200 inwoners	12.32% (8.47)	11.79%(7.7)	3.09%(3.0)	19
totaal gemiddeld	9.58% (7.58)	8.96%(7.13)	3.37%(3.2)	68

Wanneer men de PHV's met het hoogste respektievelijk laagste aantal inwoners per huisarts vergelijkt, wat betreft de groei van het huisartsen aantal, dan ziet men duidelijke (en ook significante) verschillen. De groei in gebieden met op 1-1-1974 naar verhouding weinig huisartsen is aanzienlijk sneller geweest dan de groei in ruim bedeelde gebieden.

De bevolkingsgroei verstoort dit beeld niet; op het eerste oog is de versnelde groei van de huisartsen-dichtheid niet te wijten aan een teruglopende bevolking, maar nadere analyse moet uitwijzen of er niet in sommige gevallen sprake is geweest van combinatie van beide factoren. Voor dit betoog volstaan we met een wat oppervlakkiger analyse, wanneer deze tendents zich voortzet zullen de zwarte plekken op de kaart verdwijnen.

Aantal inwoners per huisarts per Economisch Geografisch Gebied. 1-1-1977

NOMISCH—GEOGRAFISCHE GEBIEDEN gemeentelijke indeling naar de toestand op 1 januari 1977

GRONINGER HOOGELAND EN NOORDELIJK WESTER-KWARTIER	11. LEEUWARDEN Leeuwarden	23. ENSCHEDE Enschede	35. ARNHEM Arnhem	46. NIEUWEGEIN, IJSSELSTEIN Nieuwegein IJsselstein	56. NOORDHOLLANDS MIDDEN-GEWEST Beemster Graft-De Rijp Schermer Zeevang
Baflo Bedum Bierum Boer, Ten Eenrum Srijpskerk Kantens Kloosterburen Leens Loppersum Viddelstum Oudehove Stedum Jithuizen Jithuizermeeden Jirum Jasquert Varffum Zandt, 't Zuidhorn	12. FRIESE BOUWSTREEK Barradeel Bildt, het Dokkum Ferwerderadeel Franeker Franekeradeel Harlingen Kollumerland c.a. Leeuwarderadeel Menaldumadeel Oostdongeradeel Westdongeradeel	24. OVERIGE GEMEENTEN IN TWENTE Almelo Ambt-Delden Borne Denekamp Diepenheim Goor Haaksbergen Hellendoorn Hengelo Losser Markelo Oldenzaal Ootmarsum Rijssen Stad-Delden Tubbergen Vriezenveen Weerselo Wierden	36. OVERIGE GEMEENTEN ZUIDELIJKE VELUWE-ZOOM Renkum Rhaden Rozendaal Wageningen	47. STAD UTRECHT Utrecht	57. WATERLAND Broek in Waterland Edam-Volendam Ijpendam Katwoude Landsmeer Marken Monnickendam Oostzaan Purmerend Wijdewormer
APPINGEDAM, DELFZIJL Appingedam Delfzijl	13. FRIESE WADDENEILANDEN Ameland Schiermonnikoog Terschelling Vlieland	25. URK Urk	37. OOSTELIJKE BETUWE Bemmel Dodewaard Echteld Elst Gendt Heteren Huissen Kesteren Lienden Maurik Valburg	48. VECHTSTREEK EN PLASSENGEBIED IN UTRECHT Abcoude Breukelen Loenen Loosdrecht Maarssen Maartensdijk Nigtevecht Vinkeveen c.a.	58. ZAANSTREEK Jisp Wormer Zaanstad
GRONINGER OLDAMBT Beerta Bellingwedde Finsterwolde Heeden Hidwolda Nieuweschans Nieuwolda Oosterbroek Ocheemda Oermunten Vinschoten	14. NOORDDRENTS RAND-GEBIED Eelde Peize Roden	26. DE LIJMERS Angerlo Didam Duiven Herwen en Aerd Pannerden Wahl Westervoort Zevenaar	38. WESTELIJKE BETUWE Beesd Beusichem Buren Buurmalsen Culemborg Deil Est en Opijnen Geldermalsen Haaften Herwijnen Ophemert Tiel Varik Vuren Waardenburg Zoelen	49. UTRECHTS WEIDEGEBIED Benschop Harmelen Kamerik Kockengen Linschoten Lopik Montfoort Mijdrecht Oudewater Polsbroek Sneřrewaard Vleuten - De Meern Willeskop Wilnis Zegveld	59. IJMOND Beverwijk Heemskerk Velsen
GRONINGER VEENKOLONIEN Boogezand-Sappemeer Luntendam Nieuwe Pekela Oude Pekela Oochteren Tadskanaal Teendarn Tsgtwedde	15. EMMEN, SCHOONEBEEK Emmen Schoonebeek	27. OUDE-IJSSELGEBIED (WESTELIJK DEEL) Bergh Doesburg Doetinchem Hummelo en Keppel	39. NIJMEGEN Nijmegen	50. TEXEL Texel	60. HAARLEM Haarlem
GRONINGER ZUIDELIJK OOSTERKWARTIER Brookstgast Eek Iarum Idekark	16. OVERIGE GEMEENTEN DRENTSE VEENKOLONIEN Anloo Borger Gasselte Gieten Odoorn Zuidlaren	28. OVERIGE GEMEENTEN WESTELIJKE ACHTERHOEK Borculo Gorsel Hengelo Lochem Ruurolo Steenderen Vorden Warnsveld Zelhem Zutphen	40. GEBIED OM NIJMEGEN Beuningen Groesbeek Heumen Millingen a/d Rijn Overasselt Ubbergen Wijchen	51. WIERINGEN, WIERINGER-MEER Wieringen Wieringermeer	61. OVERIGE GEMEENTEN ZUID-KENNERLAND Benebroek Bloemendaal Haemstede Zandvoort
GRONINGER CENTRALE OUIDESTREEK dorp duard zinge insum	17. DRENTSE ZANDGRONDEN Assen Beilen Dalen Diever Dwingeloo Havelte Norg Nijveen Oosterhesselen Rolde Ruinen Ruinerwold Sleen Smilde Vliedder Vries Westerbork Zweeloo	29. OUDE-IJSSELGEBIED (OOSTELIJK DEEL) Dinxperlo Gendringen Wisch	41. LAND VAN MAAS EN WAAL Appeltern Batenburg Bergharen Dreumel Druten Ewijk Horssen Wamel	52. OVERIGE GEMEENTEN KOP VAN NOORD-HOLLAND Anna Paulowna Callantsoog Helder, Den Zijpe	62. NOORDHOLLANDSE MEERLANDEN Aalsmeer Haarlemmerliede en Spaarwoude Haarlemmermeer Uithoorn
TAD GRONINGEN Groningen	18. ZUIDDRENTS RAND-GEBIED Cogvorden Hoogeveen Meppe Wijk, de Zuidwolde	30. OVERIGE GEMEENTEN OOSTELIJKE ACHTERHOEK Aalten Eilbergen Groenlo Lichtenvoorde Naele Winterswijk	42. BOMMELERWAARD Ammerzoden Brakel Hedel Heerewaarden Kerkwijk Maasdriel Rossum Zaltbommel	53. WESTELIJK WEST-FRIESLAND Barsingerhorn Harenkarspel Heerhugowaard Langedijk Langedijk Niedorp Schagen Sint Maarten Sint Pancras Warmenhuizen	63. AMSTERDAM Amsterdam
ANDGEBIED STAD GRONINGEN aren	19. NOORDWEST-OVERIJSSEL Brederwiede Steenwijk IJsselham	31. GELDERSE VALLEI Barneveld Ede Hoevelaken Nijkerk Scherpenzeel	43. UTRECHTSE VALLEI EN EEMGEBIED Amersfoort Bunschoten Eemnes Leusden Renswoude Veenendaal Woudenberg	54. MIDDEN- EN OOSTELIJK WEST-FRIESLAND Abbekerk Andijk Avenhorn Berkhout Blokker Bovenkarspel Enkhuizen Grootebroek Hensbroek Hoogkarspel Hoogwoud Hoorn Medemblik Midwoud Nibbixwoud Obdam Opmeer Opperdoes Oudendijk Sijbekarspel Twisk Ursem Venhuizen Wervershoof Westwoud Wognum Zwaag	64. ZUIDELIJK RANDGEBIED AMSTERDAM Amstelveen Diemen Ouder-Amstel
RIES ZANDGEBIED chtkarspelen antumadeel erenveen oststellingwerf osterland allingerland etjerksteradeel eststellingwerf	20. IJSSEL-, VECHT-DELTA Dalfsen Genemuiden Hasselt Heino Kampen Nieuwleusen Staphorst IJsselmuiden Zwartsluis Zwolle	32. IJSSELMEERKUST Elburg Ermelo Harderwijk Nunspeet Oldebroek Putten	44. UTRECHTSE HEUVELRUG Amerongen Baarn Bilt, de Doorn Driebergen-Rijsenburg Leersum Maarn Rhenen Soest Zeist	65. VECHTSTREEK IN NOORD-HOLLAND 's-Graveland Muiden Nederhorst den Berg Weesp	66. HILVERSUM Hilversum
RIES WEIDEGEBIED arderadeel lsward niawerstal asterland skerland melumer Oldeferd nnaarderadeel ndeloopen arderadeel msterland uwerderhem ten eek veren ingeradeel nseradeel rkum mbritseradeel st	21. NOORDOOST-OVERIJSSEL Avereest Gramsbergen Ham, den Hardenberg Ommen	33. APELDOORN Apeldoorn	45. UTRECHTS KROMME RIJNGEBIED Bunnik Cothen Houten Langbroek Wijk bij Duurstede	67. OVERIGE GEMEENTEN IN HET GOOI Blaricum Bussum Huizen Laren Naarden	68. NOORD-KENNERLAND Akersloot Alkmaar Bergen Castricum Egmond aan Zee Egmond-Binnen Heiloo Limmen Schoorl Uitgeest
	22. ZUIDWEST-OVERIJSSEL Bathmen Deventer Diepenveen Holtien Olst Raalte Wijhe	34. OVERIGE GEMEENTEN OOSTELIJKE VELUWEZOOM Brummen Epe Hattum Heerde Voorst			